

مؤسّسات آموزشی

ترجمه شرحی که به دستور بیت العدل اعظم تهیه شده
و به تصویب آن مقام منیع رسیده است

آوریل ۱۹۹۸

نقشه چهار ساله که پیشرفت قابل ملاحظه‌ای در جریان اقبال گروهی بسیاری از مردم دنیا به امر الهی را نوید می‌دهد مستلزم آن است که به وسیله آماده‌سازی نیروهای انسانی تقویت شود. در پیامهای بیت العدل اعظم در باره نقشه چهارساله، مؤسّسات آموزشی به عنوان وسیله‌ای ضروری برای تأمین این آمادگی در نظر گرفته شده است.

هدف از این شرح ارائه نظری کلی در باره کوششهایی است که تاکنون در جامعه بهائی در سراسر جهان برای ایجاد اینگونه مؤسّسات به عمل آمده و از طرف دیگر پیشرفتهای آن مؤسّسات و امکانات رشد و تأثیر آنها را بر جریان اقبال گروهی به امر الهی مورد بررسی قرار می‌دهد. بعضی از راهنمایی‌هایی که از طرف بیت العدل اعظم صادر شده است طرح کلی لازم برای این مطالعه را به دست می‌دهد.

این شرح به سه بخش تقسیم شده است:

۱. آگاهی نسبت به اهمیت کارآموزی

۲. تزئید و تقویت کار آئی مؤسّسات امری

۲-۱. مؤسّسات آموزشی در جامعه کوچکی که دارای درصدی زیاد از

احبای مطلع است

- برنامه‌های تربیت مبلغین

- وسایل تبلیغ

۲-۲. مؤسّسات آموزشی در جوامعی که قبل از این نقشه شاهد

گسترش وسیعی بوده‌اند ولی نیروی انسانی آنها فوق‌العاده ضعیف است.

۲-۳. مؤسّسات آموزشی در جوامعی که قبل از نقشه گسترش وسیعی

داشته و تا حدی امکانات آموزشی را دارا شده‌اند.

- ایجاد سلسله‌هائی از دروس مختلف

- دوره‌ها یا گروههای کوچک مطالعاتی

- مربیان
- هماهنگی
- هم آهنگ کردن اقدامات آموزشی
- ۴-۲. امکانات سازمانی برای تأمین آموزش در ارتباط با رشد و توسعه اجتماعی-اقتصادی
- ۳. پیشبرد جریان اقبال گروهی به امر الهی و پیشبرد جریان دخول افواج مقبلین در ظل امرالله
- ۳-۱. افزایش نیروی انسانی
- ۳-۲. سرعت بخشیدن به توسعه نطق امرالله

۱. آگاهی نسبت به اهمیت کارآموزی

طی دو سالی که از آغاز نقشه چهارساله می گذرد پیشرفت قابل ملاحظه ای در بالا بردن سطح آگاهی احباء نسبت به لزوم آموزش و کارآموزی حاصل شده است. در نتیجه، مطالعه جدی و منظم آثار مبارکه یعنی عادت‌های که در بسیاری از جوامع احتیاج به تقویت داشت، به نحوی بارز مورد توجه قرار گرفته است. این پیشرفت اگر چه قابل تحسین است ولی برای اینکه اهمیت و نتایج کارآموزی منظم کاملاً درک شود هنوز باید اقدامات بسیاری صورت گیرد. بیت‌العدل اعظم در شرح این نکته چنین می فرمایند:

«با افزایش تعداد یاران تازه تصدیق روشن شده است که برنامه های تزئید معلوماتی که گاه به گاه ترتیب داده می شود و سایر فعالیتهای غیر رسمی برای فعال ساختن جامعه گرچه مهم است ولی برای تربیت نیروی انسانی کافی نیست زیرا در نتیجه این فعالیتها گروه بالنسبه کوچکی از خادمین امر به وجود آمده است. این یاران هر قدر خود را وقف خدمت کنند و بخواهند فداکاری کنند باز نمی توانند به نیاز صدها بلکه هزاران جامعه نوپا پاسخ گویند. برای آموزش تعداد قابل ملاحظه ای از یاران و کمک به آنان که از استعدادهای خدادادیشان در خدمت به امر استفاده کنند باید مؤسسات امری توجهی اساسی و مداوم مبذول دارند.» (۱)

در بسیاری از مناطق جهان بیشتر توجه متمرکز در آموختن اصول اساسی امر است. برنامه های مکاتباتی مؤسسات آموزشی موضوعهای متنوع و متعددی را در بر می گیرد که هدف آن ازدیاد معلومات یاران در باره جنبه های گوناگون تعلیم بهائی

است. برای نتیجه گرفتن در امر توسعه نیروی انسانی، این برنامه‌ها باید معلومات لازم را در اختیار احباء قرار دهند، بصیرت روحانی آنان را پرورش دهند و مهارت‌های لازم برای خدمت را نیز به آنان بیاموزند. بیت‌العدل اعظم در پیام‌های مربوط به نقشه چهارساله به صورت‌های مختلف چندین بار در باره کیفیت این کارآموزی توضیحاتی داده‌اند که جنبه‌های گوناگون این موضوع پیچیده را خاطر نشان می‌سازد. «هدف از این آموزشها این است که تعداد دائم‌التزاید گروه‌های مؤمنین را به دانش و بینش روحانی و مهارت‌های لازمی مجهز نماید که برای انجام انواع وظایف مورد نیاز توسعه و تحکیم جوامع آماده شوند، یعنی وظایفی که تبلیغ و تزئید معلومات جمعیت‌های بزرگی از بزرگسالان و جوانان و کودکان را شامل می‌شود» (۲) «بسیار مهم است که به طرح روش‌های مخصوص برای تعلیم تعداد زیادی از احباء در باره اصول معتقدات و تعالیم بهائی و آموزش آنان به طور منظم توجه شود و یاران الهی مساعدت شوند تا در حدی که استعداد خداداده آنها اجازه می‌دهد به امر خدمت نمایند.» (۳)

«این مؤسسات خواهند کوشید که در قلب هر یک از شرکت کنندگان در برنامه‌ها عشق عمیقی به حضرت بهاء‌الله ایجاد گردد و تعالیم اساسیه حضرتش به خوبی فهمیده شود و نسبت به اهمیت پرورش حیات روحانی هر فرد از طریق دعا و مناجات و تبتل و ابتهال و استغراق در نصوص مبارکه آگاهی وجدانی حاصل گردد. به علاوه این مؤسسات جنبه‌های عملی مانند نحوه تبلیغ امر را تعلیم می‌دهند زیرا بسیارند احبائی که به علت عدم اطمینان به توانایی خود در امر تبلیغ پیام الهی به دیگران تردید می‌کنند.» (۴)

«مشارکت یاران در برنامه‌های مؤسسه آموزشی که مایه کسب معلومات عمیقتری از امر الهی می‌گردد سبب پرورش حیات روحانی انسان و توسعه و تکامل توانایی در خدمت به امر می‌شود و یاران را قادر می‌سازد تا مساعی خود را در امر تبلیغ امرالله تشدید نمایند و به همان نسبت نیز موجب توسعه جوامع بهائی می‌گردد.» (۵)

«برنامه‌های مؤسسه آموزشی باید به این منظور تنظیم و اجرا شود که شرکت کنندگان در برنامه‌ها فهم بهتری از تعالیم اساسی حضرت بهاء‌الله کسب نمایند و مهارت‌ها و قابلیت‌های فراگیرند که آنها را قادر سازد تا به نحوی مفید و مؤثر به امر خدمت کنند. همچنین باید بکوشند تا قلوبشان سرشار از محبت جمال اقدس ابهی گردد، یعنی عشق و محبتی که سبب وصول به مقام تسلیم و رضا گردد، احکامش را اجرا نمایند، و از آنچه منع فرموده پرهیز جویند و سبب ترویج و پیشرفت امر الهی شوند.» (۶)

«این مراکز تعلیماتی معارف امری دارای هدفی بسیار عملی است یعنی تربیت تعداد کثیری از احباء برای تسهیل و توسعه جریان دخول افواج مقبلین در امر الهی به مدد کارایی و محبت» (۷)

این گونه توضیحات بیت العدل اعظم که فقراتی از آن نقل شد هدف صریحی برای مؤسسات آموزشی تعیین می‌کند. تجربه دو سال گذشته نشان داده است که وقتی این مؤسسات با بکار گرفتن برنامه‌های آموزشی که عوامل مختلف کارآموزی را در بر می‌گیرد این هدف را تحقق می‌بخشند، تعداد افرادی که خود را وقف فعالیت‌های امری می‌کنند به نحو قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

۲. تزئید و تقویت کارآئی تشکیلاتی

بیشتر جوامع ملی قدم‌های اولیه را برای ایجاد یک یا چند مؤسسه آموزشی در کشور خود برداشته‌اند. هیأت‌ها یا لجنه‌هایی برای نظارت در نحوه کار و اقدامات این مؤسسات تشکیل شده است. طرح‌های لازم برای همکاری بین محافل ملی و مشاورین در این زمینه حیاتی به وجود آمده است. در ایجاد رابطه همکاری بین هیئت معاونین و مؤسسات آموزشی اشکالی به وجود نیامده است. تا کنون تقریباً در همه کشورهای مؤسسات مزبور برنامه‌های آموزشی چندی را با موفقیت اجرا کرده‌اند. برخی از این مؤسسات در مرحله‌ای هستند که می‌توانند دروس منظمی را به گروه‌های کوچک تدریس کنند و بعضی دیگر بیشتر پیشرفت نموده‌اند و سیستم‌های کاملتری به وجود آورده‌اند تا بتوانند تعداد کثیری از احباء را تعلیم دهند. افزایش قابل توجه امکانات و توانائی مؤسسات جوامع ملی برای تربیت روحانی گروه‌های روزافزون مؤمنین کاری است عظیم که احتیاج به توجه مداوم دارد. بیت العدل اعظم در نامه‌ای که به دارالتبلیغ بین‌المللی مرقوم نموده‌اند چنین می‌فرمایند: «از گزارشهایی که به مرکز جهانی بهائی می‌رسد پیداست که در بیشتر جوامع ملی نیاز شدیدی به ایجاد کارآئی سازمانی برای آموزش در سطح وسیع وجود دارد. در بسیاری از کشورها ایجاد کلاسهای منظم برای گروهها بالنسبه کوچک مستلزم جدّ و جهدی قابل ملاحظه است. اگر بنا بر این است که افراد مستعد در روستاها و شهرهای کوچک جهان آموزش بینند و ما شاهد چنان پیشرفتی در امر مبارک باشیم که آرزو می‌کنیم مشاورین با تشویق دارالتبلیغ بین‌المللی ناچارند نیروی بسیاری را صرف کمک به پیشرفت تدریجی جوامع ملی به سوی این هدف نمایند.» (۸)

بزرگترین پیشرفت در این راه نصیب آن جوامع ملی شده است که به جای آنکه همشان صرف بحثهای نظری طولانی شود، توجه خود را به اجرای برنامه‌های آموزشی

معطوف داشته‌اند. جوامع مزبور توانسته‌اند سلسله‌ای از دروس امری را با بهترین روشها و موادی که در دسترسشان بوده است بسرعت اجرا کنند.

«بیت‌العدل اعظم از ملاحظه برنامه‌های پیشنهادی برای تربیت نیروی انسانی که

در ماه دسامبر به مرکز جهانی ارسال شده بود بسیار خشنود شدند زیرا سلسله‌ای از دروس پایه با استفاده از مطالب موجود در نظر گرفته شده است. به این ترتیب تأکید بر اجرای برنامه خواهد بود. نگرانی بیت‌العدل اعظم از این است که اگر از هم‌آهنگ کننده برنامه خواسته شود تا توجه خود را صرف این مسأله نماید که مؤسسه آموزشی دروسی را که در برگیرنده نیازهای مختلف آموزشی است ارائه دهد مدتی وقت بیهوده صرف خواهد شد. آنچه در این مرحله مورد احتیاج است تربیت تعدادی مربی است که بتوانند چند درس اول را در روستاها و شهرهای کوچک در سراسر کشور ارائه دهند تا بدین ترتیب صدها و بالمآل هزاران نفر را آماده ورود به برنامه‌های مؤسسات آموزشی نمایند. از عهده اجرای همین وظیفه بر آمدن به خودی خود بسیار مهم است و احتیاج به توجه و تمرکز فوق‌العاده کلیه عوامل مؤسسه آموزشی دارد.» (۹)

در نامه‌ای که از طرف بیت‌العدل اعظم خطاب به یکی از ارباب صادر شده است به همین نکته اشاره شده است که می‌فرمایند: «این که پس از سالها کوشش مداوم در سراسر جهان بهائی روشها و راههایی بدست آمده است که اقلأ عده‌ای از احبایی که از میان توده افراد آماده برای اقبال به امر برخاسته و تسجیل شده‌اند را تربیت کند و بر مقدار معلوماتشان در باره تعالیم امر بیفزاید و آنها را در کسب مهارتها و تواناییهای لازم برای خدمات مفید یاری دهد موفقیت کوچکی نیست. اکنون باید این روشها و راهها به طور کامل و وسیعی به کار گرفته شوند. بنا بر این، توجه فوق‌العاده به ایجاد و به کارگرفتن مؤسسات آموزشی در نقشه چهارساله فقط نشانه احتیاج به آنها در امر مبارک نیست بلکه اعتراف به کارایی و امکاناتی نیز هست که در سراسر جامعه جهانی بهائی به میزان زیاد برای رفع آن احتیاج وجود دارد.» (۱۰)

با توجه به امکانات تشکیلاتی که برای اجرای چنین آموزشهایی در جهان بهائی در شرف شکل‌گیری است سه نمونه مختلف را می‌توان بازشناخت.

۲-۱ جوامع کوچکی که دارای در صد بزرگی از افراد مطلع هستند

یکی نمونه‌ای است که معمولاً مربوط به کشورهایی است که تعداد احبای با معلومات در میان جمعیت کوچک بهائی آنها نسبتاً زیاد است. بیشتر جوامع بهائی اروپای غربی از این گروهند. روشی که آنها برگزیده‌اند این است که هیئت‌های مدیره معلوم می‌کنند که چه موضوعهایی باید تدریس شود و از افراد ذیصلاح می‌خواهند

که آنها را تدریس کنند. با توجه به وسعت کشور این کلاسها یا در یک محل مرکزی تشکیل می‌شود یا در چند محل مختلف تکرار می‌گردد.

شک نیست که اگر این طرح درست به کارگرفته شود به ازدیاد قابل ملاحظه‌ای در نیروی انسانی آموزش دیده خواهد انجامید. واضح است که توسعه تدریجی سازمان آموزشی که کلاسهای متنوع را به تعدادی روزافزون از افراد ارائه دهد، توانایی تشکیلاتی هر جامعه را تقویت خواهد کرد. مؤسسات آموزشی این گروه، مانند مؤسسه‌های آموزشی در همه جا، به تدریج با یادگرفتن نحوه تشویق، راهنمایی و یاری مدرسان خود و با افزایش منظم تعداد شاگردان و بهتر کردن طرز ارائه دروس، قویتر خواهند شد.

با وجود این، برای اینکه این پیشرفت مؤثر باشد باید برای محتوای برنامه کار بیشتری انجام گیرد. با اینکه بعضی از افراد موضوعهای مورد علاقه خود را به بعضی از احبای علاقه مند تدریس کنند، هدف آموزشی چنانکه در پیامهای بیت العدل مطرح شده است حاصل نمی‌شود.

برنامه‌های تربیت مبلغین

پس آنچه از این مؤسسات آموزشی انتظار می‌رود این است که از راه مشاوره با گروهی از همکاران، نیازهای واقعی جوامع ملی را مشخص کنند تا برنامه‌های مناسبی که جوابگوی آنهاست تهیه شود. با توجه به هدف نقشه چهارساله این نیازها با موقعیتهایی که برای رشد جامعه بهائی در هر کشور وجود دارد ارتباطی نزدیک خواهد داشت. نامه‌ای که از جانب بیت العدل اعظم صادر شده است نقش این مؤسسات را در پیشبرد تبلیغ امرالله روشن می‌سازد.

«مشاهده هدفهای شما در ارتباط با تبلیغ امر الهی سبب دلگرمی بیت العدل اعظم گردید و امیدوارند که شما توجه خاص به روشهایی خواهید داشت که می‌تواند فوری اتخاذ گردد تا به تدریج بر تعداد افراد تسجیل شده بیفزاید. برای این منظور، احباء باید تشویق شوند که به تبلیغ امرالله با شجاعت و قاطعیت بیشتری قیام نمایند و در این کوشش پیشرفت مداوم مؤسسات ملی نقشی سازنده خواهند داشت. در این مرحله از رشد جامعه شما، مؤسسه آموزشی باید اولین وظیفه خود را در ارائه دروسی بداند که بر معلومات و بصیرت روحانی و مهارت احباء نه فقط در معرفی امرالله بلکه در هدایت نفوس به تعالیم حضرت بهاء الله بیفزاید.» (۱۱)

مؤسسات آموزشی در کوششی که در این راه به کار می‌برند با مشکلی روبرو هستند که در اثر کمبود تجربه در توسعه سریع جامعه بهائی پیش می‌آید. چنین تجاربی برای طراحی برنامه‌های مورد لزوم آموزشی ضروری است. در حالی که توانایی این مؤسسات در حال حاضر این امکان را به آنها می‌دهد که نسبتاً به آسانی بتوانند دروسی را ارائه دهند که موضوع آنها تزئید معلومات امری یا بررسی مسائل روحانی و اجتماعی است ولی در مورد مواد درسی برای برنامه‌های تربیت مبلغین که سبب افزایش بصیرت گردد و به آنها توصیه‌های عملی در کار تبلیغ بنماید با مشکل روبرو هستند. به کار بردن مواد درسی از نقاط دیگر جهان، یعنی نقاطی که از چنین تجربه‌هایی بهره‌مند هستند، به حل این مشکل کمک می‌کند. ولکن تشکیلات امری باید سرانجام با دیدی آموزشی نقشه‌های تبلیغی منظمی را بوجود آورند. بدین ترتیب تبلیغ و آموزش دو جریانی خواهند بود که همدیگر را تغذیه خواهند کرد. یعنی مؤسسات آموزشی شوق تبلیغ را در اجباء به وجود می‌آورند و در آنها مهارتهای لازم را پرورش می‌دهند، و ازدیاد تجربه در تبلیغ پیوسته سبب بهبود برنامه‌های تربیت مبلغین خواهد شد.

تبلیغ

بعد دیگری از کارایی تشکیلاتی که باید با کوشش بیشتری مورد مطالعه این مؤسسات قرار گیرد نقشی است که آنها به عنوان وسیله مستقیم تبلیغ برعهده دارند.

«بیت العدل اعظم با خوشوقتی بسیار نسخه‌ای از اولین گزارش سه ماهه هیئت مدیره مؤسسه ملی آموزشی شما را دریافت نمودند. در گزارش مزبور مخصوصاً مشاهده نمودند که این هیئت به وظیفه خود با دیدی باز نسبت به آموزش می‌نگرد و کاملاً متوجه احتیاج به تصمیم‌گیری درباره محتوا و روشهایی است که در برنامه‌های مؤسسه بکار گرفته می‌شود و نتایج کار را می‌سنجد و در تجدید نظرهای لازم از تجربه‌های بدست آمده استفاده می‌کند. با چنین دیدی است که مؤسسه شما موفق به افزایش تدریجی کارایی خود در تربیت نیروی انسانی در جامعه بلغار خواهد شد.

«از آنجا که جامعه شما نسبتاً کوچک است هیئت مدیره ممکن است بخواهد با بدست آوردن تجربه‌های آموزشی، دروسی را تهیه کند که مفید برای بهائی و غیر بهائی هر دو باشد. اینگونه درس نه فقط ممکن است افراد متفکر را به امر مبارک جلب کند بلکه در

عین حال می‌تواند وسیله تحکیم بصیرتشان گردد و سبب افزایش تعداد پیروان باوفای حضرت بهاء‌الله در کشور شما گردد.» (۱۲)

با توجه به علاقه روزافزون مردم به مسائل اجتماعی و روحانی، در کلاسهای مخصوص افراد غیر بهائی می‌توان به آسانی مطالبی مانند مفهوم روحانیت در جهان امروز، رهبری اخلاقی، تربیت روحانی اطفال و جوانان، قوه محرکه دعا، کیفیت روح و زندگی پس از مرگ را تدریس کرد.

۲-۲ جوامعی که توسعه بسیار یافته‌اند ولی نیروی انسانی بسیار محدودی دارند

نمونه دوم بیشتر از همه در کشورهایی به کار رفته است که قبل از نقشه چهارساله شاهد توسعه بسیار بوده‌اند ولی نیروی انسانی آنها همچنان محدود است. در این کشورها کوشش مؤسسات آموزشی متمرکز در درسهایی است که به مدت محدود، از چند روز تا چند هفته، اجرا می‌شود و بر درک عمیقتر موضوعهای اساسی تکیه می‌کند و شرکت‌کنندگان را یاری می‌دهد تا به بعضی مهارتها دست یابند. گروههای بیست تا سی نفر معمولاً در یک نقطه مرکزی گرد می‌آیند و آموزش می‌بینند به این امید که در بازگشت برای جامعه محلی خود کمک مؤثری باشند. برای این مؤسسات آموختن اینکه به گروهی پس از گروه دیگر تدریس کنند و شوق افراد را به یادگیری حفظ نمایند خود قدم بسیار مهمی است. باعث دلگرمی است که عده‌ای از آنها به سرعت قابلیت انجام این وظیفه را بدست می‌آورند.

با وجود این، در زمینه دخول افواج مقبلین، مؤسسات آموزشی که کلاسهای خود را در یک محل مرکزی تشکیل می‌دهند دارای محدودیتهای واضحی است. در کشوری که چند هزار بهائی دارد و گروه کوچکی بار امور امری را به دوش می‌کشد یک برنامه آموزشی چند هفته‌ای که چهار پنج بار در سال تکرار می‌شود ممکن است عدد خادمان را در جامعه دو یا سه برابر سازد. ولکن این عمل نیروی انسانی لازم را برای راه انداختن جریان مداوم رشد سریع جامعه به وجود نمی‌آورد. پس از اینکه مؤسسه آموزشی از این مرحله اولیه گذشت باید با وظیفه سنگین دست‌یافتن به عده بیشتری از احباء روبرو شود. در چند کشور از این قبیل ممالک احباء به این نیاز توجه کرده‌اند ولی برای آنها دستیابی به آن درجه از توانایی سازمانی که مورد نیاز است چندان آسان نبوده است. در این باره بیت‌العدل اعظم دارالتبلیغ بین‌المللی را چنین هدایت فرموده‌اند:

«اکنون که بسیاری از مؤسسات از مرحله اولیه تأسیس و برقراری گذشته‌اند، مشاوران باید به آنها یاری دهند تا با متوجه کردن آنان

به لزوم جلب تعداد روزافزونی از احباء به کلاسهایشان بر کارایی خود بیفزایند. برای مؤسسه‌ای که دارای بودجه‌ایست که شامل حق الزحمه چند کارمند تمام وقت می‌شود، هر سال اجرای فقط تعداد کمی دوره‌های آموزشی برای تعداد محدودی از احباء استفاده ناچیزی از امکانات مالی موجود خواهد بود. ولی حتی در چنین موردی باید از ضابطه هزینه‌ای که برای آموزش هر فرد در هر برنامه مصرف می‌شود با دقت به کار گرفته شود. در اوایل کار تا مؤسسات در حال فراگرفتن طرز جلب شاگرد به کلاسها هستند انتظار می‌رود سطح چنین خرجهایی نسبتاً بالا باشد.» (۱۳)

از آنجا که آوردن گروه بزرگی از احباء به یک محل مرکزی برای آموزش عملی نخواهد بود باید راههای دیگری را جستجو کرد. یک راه این است که مؤسسه شعبه‌هایی در مناطق مختلف ایجاد کند، این امکانی است که در پیام‌های مربوط به نقشه چهار ساله هم ذکر شده بود. برای بعضی از مؤسسات در این مرحله ایجاد یک یا دو شعبه امکان‌پذیر است ولی اداره چندین مرکز از این قبیل که هر یک دارای محل و سازمان اداری مخصوص بخود باشد از امکانات مالی بیشتر جامعه‌ها به دور است.

«نخستین وظیفه مشکلی که دارید کمک به صدها و بعداً هزاران نفر از احبائی است که در برنامه‌های مؤسسه شما نامنویسی کنند و سلسله دروس مرتبی را فرامی‌گیرند. بدیهی است که با دعوت همه آنها به یک محل مرکزی موفق به چنین کاری نخواهید شد. البته برقرار کردن یکی دو شعبه از مؤسسه امکان خواهد داشت. ولیکن مخارج ایجاد هر طرحی که برای آموزش تعداد قابل ملاحظه‌ای از شاگردان از راه تأسیس تعدادی از این نوع مراکز که هر یک دارای محل و سازمان اداره‌کننده مخصوص بخود می‌باشد خارج از استطاعت تشکیلات خواهد بود.» (۱۴)

پس روشن است که این مؤسسات باید راههای جدیدتری بیابند تا بتوانند آموزش تعداد زیادی از شاگردانی را که در نقاط مختلف ساکنند عملی سازند.

۲-۳ جوامعی که توسعه بسیار یافته‌اند و قبلاً تا حدودی از توانائی سازمانی برخوردار بوده‌اند

سومین نمونه قابل توجه طرحیست که در چند جامعه ملی در حال ایجاد است،

جوامعی که دارای تجربه وسیعی در توسعه نطق امر هستند و قبل از نقشه چهار ساله نیز تا حدودی توانائی تشکیلاتی برای آموزش بدست آورده بودند. نظامی که در این جوامع یا بوسیله مؤسسه ملی آموزش بهائی و یا با کمک شبکه‌ای از مؤسسات منطقه‌ای که به صورت ملی هم‌آهنگ می‌شوند برقرار شده است، شامل چهار جزء است: یک سلسله منظم از دروس که مواد خوب تهیه شده آنها بین شرکت‌کنندگان توزیع می‌شود، گروه مطالعاتی کوچکی که شامل هشت تا ده نفر می‌شود، اداره‌کننده یا معلمی که برای تعلیم این دروس تربیت شده است و نقشه‌ای برای هم‌آهنگ ساختن فعالیتها در سطح منطقه‌ای و در سطح ملی.

سلسله دروس منظم

با بدست آمدن تجربه در سراسر جهان رشته‌های منظمی از دروس متنوع بدون شک تهیه خواهد شد که جوابگوی شرایط بخشهای مختلف جامعه باشد. هیچکس نباید پیچیدگی کار تنظیم هر رشته و تهیه مواد درسی مربوط به آن را دست کم بگیرد. اگر قرار باشد که این مجموعه‌ها نیروی انسانی لازم را تربیت کند باید از منطقی خاص پیروی کند. فقط تهیه فهرستی از موضوعهایی که باید تحت راهنمایی‌هایی که در آثار مبارکه موجود است مورد مطالعه احباء قرار گیرد دشوار نیست. نظم و ترتیبی که باید در ارائه این موضوعها مراعات شود و توافق آنها با مهارتهایی که برای انجام خدمات لازم است و روشی که آموختن آنها را باید با پرورش کمالات باطنی در آمیخت، موضوعی است مربوط به عمل تعلیم و تربیت که فقط میتواند از طریق تجربه‌های آموزشی منظم بدست آید. مثلاً فهمیدن اصول حاکم بر تشکیل و نحوه کار محافل روحانی محلی برای هر بهائی بسیار مهم است. ولی باید دانست که آیا تدریس آن به احبائی که دانش بسیار محدودی از امر دارند و هنوز حقایق روحانی هویت بهائی را مطالعه نکرده‌اند، مفید خواهد بود. باید توجه داشت که در عمل وقتی مؤسسات اصول علمی آموزش را در نظر نمی‌گیرند در حفظ رغبت شرکت‌کنندگان موفق نخواهند بود و سطح حضور آنان در کلاس تنزل می‌یابد.

گروههای مطالعه

قبل از پرداختن به جزء دوم این نظام، یعنی گروههای مطالعه، باید دانست که مؤسسات آموزشی عهده دار تزئید معلومات همه جامعه نیستند. وظیفه آنها توجه به آن درصدی از احباست که به آموختن شائقند و مایلند که به دیگران نیز بیاموزند. در جواب به یکی از مؤسسات که هدف طرح خود را دستیابی به اکثریت احباء قرار داده بود، مطلب زیر در نامه‌ای که از طرف بیت‌العدل اعظم صادر شده آمده است:

«بیت العدل اعظم بخصوص از این خوشوقت شدند که شما تصمیم دارید گروههای مطالعه» شش تا ده نفری از اعضاء در روستاها و شهرهای همه کشور تشکیل دهید تا در آنها، به کمک یک معلم، رشته‌ای از دروس پایه را فراگیرند. شما امیدوار هستید که از این راه گروه کثیری از این برنامه مؤسسه برخوردار شوند. ولکن به نظر معهد اعلیٰ هدفهای آماری معین شده که از سال سوم مؤسسه آغاز می شود فوق دسترسی است. باید به خاطر داشت که هدف مؤسسه این است که در صدی از اعضاء را برانگیزد تا اکثریت اعضاء را تعلیم دهند و بر معلوماتشان بیفزایند. هر گاه به هدفهای دو ساله اول که در عین عالی بودن قابل دسترس است رسیدید آنگاه می‌توانید اوضاع را بررسی کنید و برای سالهای سوم و چهارم هدفهای واقعینانه در نظر بگیرید.» (۱۵)

در این گروه از کشورها، مؤسسات می‌کوشند تا در هر محل هشت تا ده نفر از اعضاء مستعد را، معمولاً از میان جوانان تحصیل کرده، انتخاب کنند و به آنها کمک کنند تا چند دوره از دروس انتخاب شده را به پایان برسانند. این روش حتی در محلهایی که اغلب اعضاء بیسواد هستند نیز قابل اجرا بوده است. در این گونه کشورها مؤسسات آموخته‌اند که از دو چیز بپرهیزند: یکی دست کم گرفتن استعداد اعضاء و فدا کردن عمق آموزش به منظور ساده کردن مطالب بیش از حد لازم و دیگر داشتن انتظارات غیرواقعی بدون توجه به لزوم منطبق بودن سرعت پیشرفت در دروس با قدرت آموزشی شرکت کنندگان در کلاسها.

در کشورهایی که نظام شرح داده شده اجرا می‌شود در باره ایجاد انگیزه شرکت در گروههای مطالعه و حفظ این گروهها به مدت طولانی تجربه‌های بسیار بدست آمده است. به عنوان مثال، روشن شده است که باید فعالیت‌های خارج از برنامه، مخصوصاً از نوعی که بر غنای فرهنگی می‌افزاید جزئی از برنامه کارشان باشد. گذشته از این، گرچه ممکن است که یک گروه حاضر باشد تا همه درسهای یک سلسله را با یک معلم بگذرانند ولی معمولاً بهتر است که شروع و ختم هر درسی با مراسمی توأم باشد و در خاتمه هر برنامه موفقیت حاصله جشن گرفته شود. معمولاً تاحدودی رسمیت دادن به این مراسم لازم است اما نحوه و کیفیت آن از کشوری به کشور دیگر فرق می‌کند. مثلاً در بعضی نقاط جهان فرهنگ محلی ایجاب می‌کند که در پایان هر درس امتحانی وجود داشته باشد و به هر شاگرد نمره داده شود.

نکته مهمی که باید به خاطر داشت این است که این گروههای مطالعه نه کلاسهای تزیید معلوماتی هستند و نه مؤسسات آموزشی، بلکه عناصری هستند از نظام آموزشی از راه دور که به وسیله مؤسسات آموزشی منطقه‌ای و ملی اداره

می شوند. مفهوم «مؤسسات محلی» در ابتدای نقشه چهار ساله ایجاد ابهام کرده بود و بیت العدل اعظم توضیح زیر را عنایت فرمودند:

«واضح است که برای اینکه ایجاد یک مؤسسه آموزشی اقدامی مفید و پایدار باشد باید بتواند به منطقه‌ای با تعداد قابل ملاحظه‌ای از احباء خدمت کند. علاوه بر این تهیه برنامه آموزشی مؤثری که بتواند نیروی انسانی لازم را برای پیشبرد جریان ورود افواج مؤمنین به امرالله تربیت کند در واقع وظیفه‌ای نیست که جوامع کوچک بهائی بتوانند از عهده آن برآیند. به طور کلی امکانات جامعه ملی یا اقلاً جامعه یک منطقه بزرگ باید صرف بوجود آوردن و به طور رسمی اجرا کردن برنامه های آموزشی گردد. گرچه ممکن است که با رشد جامعه‌های محلی، جامعه‌هایی پدید آیند که به اندازه‌ای بزرگ باشند که بتوانند مؤسسات مستقل خودرا ایجاد کنند، ولیکن در حال حاضر چنانکه خود نیز متوجه شده‌اید، مؤسسات آموزشی در جوامع محلی در معرض این خطرند که به کلاسهای تزئین معلومات تبدیل شوند. البته این کلاسها به جای خود اهمیتی عظیم دارند و باید در هر جامعه بهائی وجود داشته باشند. معنی این هشدار این نیست که برنامه‌های مؤسسات ملی یا منطقه‌ای در سطح محلی ارائه نخواهد شد. در واقع در صد قابل ملاحظه‌ای از مؤسسات ملی و منطقه‌ای که در اطراف عالم بوجود می‌آیند برنامه های خودرا طوری تنظیم می‌نمایند که بسیاری از دروسشان در جامعه‌های محلی به وسیله احبائی که برای این کار تربیت شده‌اند تدریس می‌شود.» (۱۶)

با پیشرفت فعالیت گروه مطالعه در تحصیل سلسله‌ای از دروس، قابلیت هریک از اعضای آن برای خدمت به امر مبارک بیشتر می‌شود و انواع سازمانها و واحدهای تشکیلاتی به شرکت کنندگان در این گروهها کمک می‌کنند تا آنچه را آموخته‌اند بکار بندند. در نامه‌ای که از جانب بیت العدل اعظم صادر شده چنین کوششی مورد تشویق قرار گرفته است:

«طرح، اجرائی که برای ماههای آینده ریخته‌اید و هدفهای آماری که هماهنگ و درست پیش‌بینی کرده‌اید، شاهد صادقیست بر اینکه در سال گذشته تجربه‌های ارزشمندی به دست آورده‌اید. اگر کوششهای مداوم خود را ادامه دهید مرتباً بر توانایی جامعه خود خواهید افزود تا تعداد بسیاری از احباء به گذراندن برنامه‌های آموزشی

تهیه شده تشویق شوند و به کسب قابلیت‌های لازم برای خدمت موفق گردند. از آنجا که اولین درس در سلسلهٔ دروس تکیه بر هویت روحانی و دعا و مناجات دارد، بیت العدل اعظم تصمیم شما را بر اینکه همزمان با تشکیل گروه‌های مطالعه بر تعداد جلسات مرتب محل برای دعا و مناجات بیفزایید بسیار پسندیدند. حتی در جوامعی که محافل محلی فعال ندارند تشکیل چنین جلساتی به همت شرکت‌کنندگان در گروه‌های مطالعه باید عملی باشد.» (۱۷)

مدرّسان

جزء سوم نظام مورد بررسی مدرس یا اداره‌کننده جلسات است. مؤسسات آموزشی برنامه‌های خود را با کارآموزی دادن به عده‌ای از احبائی که معلومات امری دارند آغاز می‌کنند به این منظور که آنها مدرس شوند. این اقدام به مؤسسات این امکان را می‌دهد که گروه‌های مطالعه را بر پایه‌هایی محکم برقرار سازند. با وجود این توسعه نظام متکی بر این است که از میان شرکت‌کنندگان در گروه‌های مطالعه تعداد روزافزونی داوطلب این خدمت بشوند. در این مورد هم آنچه مهم است برقراری تعادل است. از یک سو به نفع برنامه نخواهد بود اگر در تعیین حد نصاب کار چنان سختگیر باشیم که تنها معدودی از افراد برای تدریس واجد شرایط شوند زیرا در این صورت از گسترش نظام جلوگیری خواهد شد، و از طرف دیگر عدم توجه لازم به انتخاب مدرس و دادن وظیفهٔ تدریس به هر کس که یکی دو درس را گذرانده باشد بی‌فایده خواهد بود و سبب سقوط نظام می‌شود.

«کار آئی مدرسان در موفقیت و کوشش‌های مؤسسه تأثیر قاطع دارد. مدرسان خود نیاز به کارآموزی دارند هم از لحاظ نحوهٔ تدریس و هم قدرت حفظ یکپارچگی گروه‌های مطالعه در روستاها و شهرهای کوچک. در نتیجه مؤسسه باید کوششی پی‌گیر مبذول دارد تا توانائی خود را برای نظارت بر تربیت مدرسان افزایش دهد و بتواند بر تعداد روبه‌تزايد مدرسان نظارت کند تا به طور مداوم بر کیفیت آموزشی خود بیفزایند.» (۱۸)

هماهنگی

چهارمین جزء این نظام، یعنی هم‌آهنگی مؤثر، باید در دو سطح وجود داشته باشد. در سطح ملی توجه گردانندگان باید به مفید بودن درسها، ایجاد شوق و انگیزه برای کار آموزشی در کشور و تهیه و توزیع اطلاعات لازم در بارهٔ مؤسسه که شامل

آمار شرکت کنندگان در نظام و بررسی نحوه پیشرفتشان می باشد معطوف باشد. در سطح منطقه ای که به گروههای مطالعه نزدیکتر است وظیفه هماهنگ کنندگان شامل تربیت مدرسان و دنبال کردن پیشرفت آنان در روستاها و شهرهای کوچک و همچنین مراقبت در باره فراهم بودن مطالب درسی و تشکیل گردهماییها و جلسات بحث و گفتگو برای تبادل نظر و تجربیات خواهد بود. در مورد هماهنگی در سطح ملی بیت العدل اعظم می فرمایند:

«بسیار مهم است که شما با کوششی خستگی ناپذیر به پرورش توانایی مؤسسات خود در تربیت گروههای رو به تزاید احباء ادامه دهید. در این زمینه باید اطمینان حاصل کنید که نگرش شما در باره ازدیاد نیروی انسانی در سراسر آن سرزمین پهناور درست درک شده باشد و همه کسانی که در این اقدام حیاتی شرکت دارند خود را در آن نگرش سهیم بدانند. گذشته از این باید با استفاده از راههای مختلف از قبیل توزیع مداوم اخبار موفقیتهای مؤسسات آموزشی، شور و شوق احباء را در این راه افزایش دهید و مستمر نگاهدارید.» (۱۹)

یکپارچگی نظام

اکنون باید توجه داشت که این نظام به طریقی که در اینجا شرح داده شد لزوماً از همان آغاز کار به مرحله اجرا در نمی آید. در چندین کشور اولین اقدام به کارگماردن گروهی از معلمان مؤسسه در یک منطقه مشخص و تخصیص تعدادی روستا و شهر کوچک به هریک از آنان بوده است. آنگاه اولین درس از برنامه مؤسسه به گروهی از احبای علاقه مند در مدت چهار یا پنج روز پی در پی تدریس می شود. پس از پایان یک درس معلم به نقطه دیگری می رود و همان درس را به گروهی در آنجا تدریس می کند. زمانی که عده قابل ملاحظه ای از افراد درس اول را به پایان رساندند او کار تدریس درس دوم را به همان طریق دنبال می کند. با پیشرفت این رویه افراد قابلی در روستاها و شهرهای کوچک برانگیخته می شوند که به عنوان مدرس، گروههای مطالعه را در محل خود برای مدت درازتری بوجود آورند و اداره کنند. به شهادت تجارب حاصله این چهار جزء اگر درست بوجود آیند و به کمال برسند نظامی را بوجود می آورند که می تواند تعداد بسیاری از افراد را با صرف مخارج قابل تحملی برای هر شرکت کننده زیر پوشش قرار دهد. شرح زیر از مرقومه ای که از جانب بیت العدل اعظم صادر شده دیدگاه رشد چنین نظامی را نشان می دهد:

«بیت‌العدل اعظم از اینکه تا ماه اکتبر ۱۹۹۷ بیش از ۹۰۰ نفر از احبای «تامیل نادو» اولین درس مؤسسه آموزشی ملی را گذرانده‌اند و ۲۰۰ نفر نیز درس دوم را به پایان رسانده‌اند بسیار خوشوقت هستند. می‌توان به این نتیجه رسید که از این عده تعدادی به آموختن درس سوم خواهند پرداخت در حالی که بر تعداد افرادی که برنامه را آغاز می‌کنند نیز افزوده خواهد شد. این باید بدون شک بهترین روش تربیت نیروی انسانی برای جامعه‌ای باشد که به سرعت در حال رشد است. پرورش نیروی انسانی برای هندوستان در واقع شبیه ساختمان هرمی در حال رشد است که قاعده آن باید دائماً وسیعتر شود. تعداد روزافزونی از احباء وارد کلاسهای پایه می‌گردند و یاری می‌شوند تا به تدریج کلاسهای بالاتر را نیز بگذرانند و در نتیجه قابلیت‌های لازم را برای خدمت بدست آورند.» (۲۰)

۴-۲ توسعه اجتماعی-اقتصادی

قابل تذکر است که دفتر توسعه اجتماعی-اقتصادی با توجه به رهنمونهای بیت‌العدل اعظم به بعضی از مؤسسات آموزشی کمک می‌کند تا بُعد دیگری را به فعالیتهای خود بیفزایند. یعنی کارآموزی دادن در زمینه توسعه اجتماعی و اقتصادی و حتی در حیطة مدیریت طرحهای توسعه اجتماعی و اقتصادی. فعلاً این کمک فقط محدود به چند کشور است. شرط لازم برای این فعالیت افزایش توانایی مؤسسه آموزشی است به سطحی که از استقلال بیشتری بر خوردار باشد.

« اکنون که پایه‌های مرحله بعدی کار مؤسسه گذاشته شده است بیت‌العدل اعظم از محفل شما می‌خواهند که استقلال لازم برای جریان صحیح کار را به مؤسسه بدهید. پرورش نیروی انسانی برای توسعه و تحکیم جامعه و به منظور اجرا و اداره برنامه‌های توسعه اجتماعی و اقتصادی وظایف ساده‌ای نیست و مؤسسه آموزشی باید آزادی عمل لازم را داشته باشد تا بتواند مداوماً کار خود را بهبود بخشد.» (۲۱)

اضافه کردن این بُعد جدید به فعالیت مؤسسات آموزشی با دقت بسیار انجام می‌گیرد. از آنجا که فعالیتهای مربوط به توسعه اجتماعی و اقتصادی اغلب از منابع مالی غیربهرائی استفاده می‌کند باید نظام مالی منظمی برقرار باشد تا به دقت حساب انواع مخارجی را که پیش می‌آید نگهدارد. گذشته از این همین که مؤسسه‌ای به کار توسعه اجتماعی و اقتصادی مشغول شود بناچار سروکارش با دستگاههای دولتی و

سازمانهای جامعه مدنی می‌افتد که اغلب به رابطه همکاری با آنها منجر می‌شود. همه اینها به مقداری پختگی در کار احتیاج دارد که فقط از راه کوشش مداوم و تجربه بدست می‌آید. در محلهایی که کار در این جهت پیش می‌رود، به تدریج خصوصیات مؤسسه‌ای که توانایی انجام فعالیتهای پیچیده را دارد پدیدار می‌شود و تصویری از مرکز آموزشی پر فعالیتی رفته رفته شکل می‌گیرد.

۳ پیشبرد جریان ورود افواج مقبلین به امرالله

سوال بسیار مهم در نیمه‌راه نقشه چهارساله این است که این توسعه سریع و قابل ملاحظه پیشرفت توانایی سازمانی برای آموزش روحانی احباء چه تأثیری بر جریان ورود تعداد کثیری از مردم جهان به امر مبارک خواهد داشت. مآلاً تأثیر مثبت برنامه هر مؤسسه آموزشی باید با رشد جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند سنجیده شود. ولکن تا وقتی که قابلیتهای نهفته آن در حال تکوین منظم و تدریجی است، باید انتظارات را در سطح معقولی نگهداشت. اگر جوامع ملی حد انتظارات خود را خیلی پایین بگیرند و به برقراری چند کلاس برای گروه محدودی از احباء راضی شوند هرگز آن تحرک مورد نظر در رشد جامعه به وجود نخواهد آمد. از طرف دیگر داشتن انتظارات غیرواقعی از مؤسسات آموزشی و از کسانی که در برنامه‌های آنها شرکت دارند، بخصوص در مراحل اولیه، مضر به حال پیشرفت آنها خواهد بود. آنچه لازم است تصمیمی است قاطع بر ازدیاد مداوم نیروی انسانی و استفاده از هر موقعیتی برای توسعه نطق امرالله.

۱-۳ ازدیاد نیروی انسانی

نتایج قابل سنجش فقط وقتی حاصل می‌شود که مؤسسات آموزشی موفق گردند تعدادی بسیار مبلغان امر و خادمان فعال تربیت کنند. البته مفهوم ازدیاد نیروی انسانی در هر کشوری متفاوت است. در بزرگترین جامعه بهائی یعنی هندوستان، تا کنون ده هزار نفر از احباء درس اول مؤسسه را گذرانده‌اند. گرچه این موفقیتی فوق‌العاده است ولی تشکیلات امری در آن کشور بخوبی آگاهند که دادن آموزش لازم حتی به ده درصد از جمعیت بهائی آن کشور احتیاج به دویست هزار فرد تعلیم دیده دارد. بسیاری از جوامع بهائی در جهان که از لحاظ عدد اعضا قابل مقایسه با هند نیستند دهها هزار بهائی دارند ولی در حال حاضر فقط درصد کوچکی از آنان را می‌توان در شمار مبلغان فعال امرالله دانست. برای هر جامعه کمک کردن به عدد قابل ملاحظه‌ای از احباء که از سلسله دروس منظمی استفاده کنند، کاری مشکل و خطیر است. بیت‌العدل اعظم ما را به اهمیت این مسؤولیت، یعنی به اهمیت افزایش تعداد

احبائی که از هویت قوی بهائی برخوردار باشند و خود را ملزم به تبلیغ امرالله بدانند، هشدار می‌دهند زیرا همین امر متضمن پیشبرد ورود افواج مقبلین خواهد بود. «... اگر مایل به تحقق آمال و اهداف خود برای امر الهی در گایانا در طول نقشه چهار ساله هستید باید با مشورت هیأت مشاورین به این نکته توجه کنید که پیشرفتی قابل ملاحظه در جریان ورود افواج مردم به امر مبارک در جامعه شما به چه صورت خواهد بود. البته ممکن است نخواهید طرح وسیع امر را که در گذشته داشته‌اید تکرار کنید. ولی صرف نظر از نحوه ورود افواج مقبلین در جامعه شما در آینده، واضح است که پرورش توانایی جامعه شما برای آموزش دادن به در صدی از آنان برای خدمت به امر اقدامیست غیرقابل اجتناب. در حقیقت با توجه به این که بخش کوچکی از ۵۶ هزار بهائی گایانا را می‌توان خادمان فعال امر به حساب آورد امر آموزش دادن به چند هزار نفر از احباء و از اینراه افزودن بر تعداد کسانی که دارای هویت قوی بهائی هستند و تبلیغ امر را جدی می‌گیرند، به خودی خود در پیشبرد جریان ورود افواج مقبلین به امر مبارک مؤثر خواهد بود. (۲۲)

۲-۳ سرعت بخشیدن به توسعه امر مبارک

اکنون بدون شک فرصت فوق‌العاده‌ای برای افزایش نیروی انسانی به تعداد زیاد در دسترس جامعه بهائی است. استفاده از این فرصت نیازمند به هشیاری تشکیلات، یعنی محافل ملی و ادارات وابسته به آنها از یک سو و مشاورین و معاونین آنها از سوی دیگر است، تا از نیروی احباء در جهت خدمت به امر مبارک استفاده شود. «...بتدریج که احباء در دروس منظم خود پیشرفت می‌کنند و بر معلومات و مهارت‌های آنان افزوده می‌شود، وظیفه محفل شما این خواهد بود که مراقب باشید تا از نیرو و استعداد‌های آنها برای خدمت فعال به امر استفاده شود. این کار باید طوری انجام گیرد که نه با دادن وظایف سنگین بیش از حد به آنها فشار وارد آید، و نه توانائیهای آنها بی‌مصرف بماند، بلکه به آنها فرصت داده شود تا به تدریج به توانایی خود برای خدمت پی‌برند و اطمینان پیدا کنند که در نیل به هدف‌های نقشه چهارساله می‌توانند مؤثر باشند» (۲۳)

نتیجه فوری افزایش نیروی انسانی بدون شک در افزایش فعالیت‌های ابتکاری

افراد احباء در تبلیغ مؤثر خواهد بود، ابتکاری که باید بوسیله تشکیلات پرورش داده شود.

«برای این که جامعه شما متناسب با میزان پذیرش مردم پاناما رشد نماید، محفل شما باید با دقت بسیار به بعضی از فعالیتهای اساسی بهائی در آن کشور بنگرد. یکی از قوائی که باعث رشد می شود اقدامات ابتکاری افراد در امر تبلیغ است. با وجود این برای شکوفایی کامل تبلیغ انفرادی تشکیلات باید محرک و مشوق باشند. این تشویق و تحریض باید از یک سو از طرف محافل ملی و محلی و از سوی دیگر به کوشش مشاورین و معاونین آنها انجام گیرد. احباء در همه جا محتاج تشویق هستند. جلسات و اجتماعات مخصوص در سطوح مختلف و در فواصل معین باید تشکیل شود تا شوق احباء به تبلیغ حفظ شود و افزایش یابد. باید فرصتهایی بوجود آید که احبا بتوانند از تجربه های موفق خود در تبلیغ و روشهایی که به کار برده اند صحبت کنند و به این ترتیب روشهای مفیدی و مؤثر را از یکدیگر بیاموزند. نشریات و مواد لازم برای تبلیغ باید به تعداد فراوان در دسترس آنان قرار گیرد. بدون کوششهایی از این قبیل برای ایجاد هماهنگی، افزایش مداوم تعداد احبائی که برای اقدام به وظیفه مقدس خود برای تبلیغ قیام می نمایند مشکل خواهد بود.» (۲۴)

برنامه های تبلیغی محلی مجرای دیگری برای استفاده از نیرویی است که در اثر برنامه های مؤسسات آموزشی در احباء بوجود آمده است.

«پرورش جامعه های محلی در پرو، بخصوص ازدیاد توانایی آنها برای اجرای برنامه های تبلیغی، به همان میزان مهم است که ترغیب افراد به تبلیغ انفرادی. با همکاری نزدیک با هیئت مشاورین، لازم است به این مسأله بیندیشید که چگونه می توانید منظمأ بر تعداد محافل محلی که می توانند برای استفاده از انواع قابلیتهای احباء نقشه های لازم را طرح نمایند بیفزایند تا با اجرای این نقشه ها از قدرت اتحاد احباء در فعالیتهای گروهی استفاده کنند.» (۲۵)

با وجود اساسی بودن نقشه های محلی، باید توجه داشت که در این مرحله از تاریخ امر اغلب احباء در جوامعی زندگی می کنند که محافل محلی آنها تشکیلاتی نوبنیاد هستند. بنا براین اکنون در بسیاری از کشورها باید تکیه بر طرحهایی باشد که تمرکزشان در مناطق کوچکی است که از چند ده و یکی دو شهر کوچک تشکیل شده

است. گر چه اغلب مؤسسات آموزشی تازه شروع به کار کرده اند و لکن در تعدادی از مناطق تأثیر پرورش نیروی انسانی در ایجاد شوق به خدمت در گروههایی که در کلاسها شرکت کرده اند کاملاً هویدا است. بدون شک در ماههای آینده بر تعداد این مناطق به سرعت افزوده خواهد شد و مهم است که در مناطقی که مؤسسات آموزشی فعال هستند نقشه های تبلیغی آماده اجرا باشند.

سالها دارالتبلیغ بین المللی طرحهایی از این قبیل را تحت عنوان «طرحهای تبلیغی دراز مدت» توصیه کرده است. بنا بر این در جهان بهائی تجربه کافی وجود دارد که ممکن است از طرف هیئتهای مشاورین در اختیار جوامع ملی قرار گیرد. گرچه هدف این طرحها آوردن سریع تعداد بسیاری از مردم تحت لوای امر است ولی آنها نه فقط به تعداد تسجیل شدگان توجه دارند و نه تبلیغ را به صورتی سطحی انجام می دهند. این طرحها عبارت از مجموعه ای از فعالیتهای مرتبط با یکدیگر است برای توسعه و تحکیم جوامع و منتج به ازدیاد تعداد احبای جدید می گردد. بخصوص سخت کوشش می شود که درصد قابل ملاحظه ای از تسجیل شدگان جدید فوراً زیر پوشش برنامه های آموزشی قرار گیرند تا نیروی انسانی منطقه افزایش یابد.

وظائف هیئت مشاورین و محافل ملی چندگانه و فوری است. از یک طرف مؤسسات را تقویت می کنند و مراقبند که تعداد روزافزونی از احباء از برنامه های آنها استفاده کنند، و از طرف دیگر ابتکارات انفرادی احباء را در تبلیغ پشتیبانی کرده به محافل محلی کمک می نمایند تا طرحهای تبلیغی را اجرا کنند و طرحهای تبلیغی دراز مدت در منطقه ای پس از منطقه دیگر به مرحله عمل درآید. همه عناصر مورد نیاز فراهم است و صحنه آماده. شواهد بسیاری در دست است برای این که انتظار داشته باشیم در اثر مجموعه این مجهودات مختلف حرکتی پرثمر در جهت تحقق اهداف نقشه چهارساله حاصل خواهد شد.

فهرست مراجع

۱. ترجمه پیام مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ بیت العدل اعظم به کنفرانس شورای مشاورین قاره‌ای
۲. ایضاً
۳. ترجمه پیام رضوان ۱۹۹۶ بیت العدل اعظم به جهان بهائی
۴. ترجمه پیام رضوان ۱۹۹۶ بیت العدل اعظم به پیروان حضرت بهاء‌الله در اروپا
۵. ترجمه پیام رضوان ۱۹۹۶ بیت العدل اعظم به پیروان حضرت بهاء‌الله در کامبوج، هنگ کنگ، جمهوری دموکراتیک مردم لائوس، ماکائو، مغولستان، سنگاپور، تایوان، تایلند و ویتنام
۶. ترجمه پیام رضوان ۱۹۹۶ بیت العدل اعظم به پیروان حضرت بهاء‌الله در جزایر آدامان و نیکوبار، بنگلادش، هند، نپال و سری لانکا
۷. ترجمه پیام رضوان ۱۹۹۶ بیت العدل اعظم به جهان بهائی
۸. ترجمه نامه مورخ ۳ آوریل ۱۹۹۷ بیت العدل اعظم به دارالتبلیغ بین‌المللی
۹. ترجمه نامه مورخ ۱ ژوئن ۱۹۹۷ صادر از طرف بیت العدل اعظم به محفل ملی یوگاندا
۱۰. ترجمه نامه مورخ ۲۹ اوت ۱۹۹۶ بیت العدل اعظم صادره از طرف بیت العدل اعظم به یک فرد بهائی
۱۱. ترجمه نامه مورخ ۲۹ ژوئیه ۱۹۹۷ صادر از طرف بیت العدل اعظم به محفل ملی سوئد
۱۲. ترجمه نامه مورخ ۸ می ۱۹۹۷ صادر از طرف بیت العدل اعظم به محفل ملی بلغارستان
۱۳. ترجمه نامه مورخ ۱۰ ژوئیه بیت العدل اعظم به دارالتبلیغ بین‌المللی
۱۴. ترجمه نامه مورخ ۱۹ ژانویه ۱۹۹۸ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی هائیتی
۱۵. ترجمه نامه مورخ ۱۶ می ۱۹۹۷ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی هندوراس
۱۶. ترجمه نامه مورخ ۵ فوریه ۱۹۹۷ صادر از جانب بیت العدل اعظم به یک فرد بهائی
۱۷. ترجمه نامه مورخ ۲۱ ژانویه ۱۹۹۸ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی برزیل
۱۸. ترجمه نامه مورخ ۱۴ نوامبر ۱۹۹۷ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی السالوادور
۱۹. ترجمه نامه مورخ ۳ آوریل ۱۹۹۷ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی برزیل
۲۰. ترجمه نامه مورخ ۲۴ دسامبر ۱۹۹۷ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی هند
۲۱. ترجمه نامه مورخ ۵ دسامبر ۱۹۹۶ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی یوگاندا
۲۲. ترجمه نامه مورخ ۶ جولای ۱۹۹۷ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی گایانا
۲۳. ترجمه نامه مورخ ۹ ژانویه ۱۹۹۷ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی کارولینای شرقی
۲۴. ترجمه نامه مورخ ۱۴ آوریل ۱۹۹۵ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی پاناما
۲۵. ترجمه نامه مورخ ۱۱ ژانویه ۱۹۹۵ صادر از جانب بیت العدل اعظم به محفل ملی پرو